

Soča

Izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogami "Primorec" in "Gospodarski List" vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom posiljan:

Vse leto	gld. 4:40,
Poi leta	2:20,
Cetrti leta	1:10.

Za tute dežele toliko več, kolikor je večja postnina.

Delaveem in drugim manj premožnim novim narocnikom narocnino znamo, ako se oglaše pri upravnosti.

"Primorec" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z ravnimi (na par) "Sočini" stevilkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kadar je v petek praznik, izdejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Vsesokolski shod v Ljubljani

Sokolska misel čedalje bolj prodira po slovanskem svetu. Njen oče, vrlj narod češki, more biti ponosen na to svoje dete, ki se je porodilo v zlati slovanski Pragi že pred 33 leti, namreč še v dobi absolutizma, v letu 1860. Na kakšni stopnji stoji danes Sokolstvo na Češkem, opisovali smo prav zdaj dve leti, ko smo priobčevali v podlistku spomine na staroslovno kraljevsko Prago, na razstavo in drugi vsesokolski shod v Pragi. Pripravovali smo, koliko sto sokolskih društev deluje med Čehi, koliko tisoč Sokolov štejejo, kolikšo so med seboj v zvezi in kako slavo so si že pridobilna v tujini, zlasti na Francoskem. Pozneje smo opisovali izleta čeških Sokolov na Francosko v Nancy in v Levov med brate Poljake. Skratka: Sokolska misel stoji na Češkem na takoj visoki stopnji, da z občudovanjem zrè na njo nes izobraženi svet, zakleti nasprotniki Slovanstva pa jo gledajo po strani s — strahom in trepetom.

Tak strah in trepet pa ni prazen, kajti sokolsko geslo: "V pesti sila, v sredu odločnost, v mislih domovina" — doseže že dandanes lepe uspehe. Kaj še le bo, ko ta velikolepa misel prešine vesoljno, ogromno, stominljensko Slovanstvo? Ne poje pesnik zmanj, da: "Mi ustajamo in vas je strah!" — da konečno ustanemo k častnemu življenju in potaremo v prah svoje nasprotnike, to je naloga Sokolstva, ki ozivlja telo, hrabri sicé za — domovino, kendar bo treba.

Bratje Čehi imajo že velikansko narodno vojsko v rdečih srajcah in s sokolovimi peresi na čepicah; ta vojska je uzorno organizovana ter pripravljena do zadnjega moža žrtvovati imetje in kri za boljšo prihodnost svojega ljubljene naroda in svoje slavne kraljevine svetovnaclavsko.

Sokolska misel se je že zgodaj udomačila tudi med nami Slovenci, najprej v Ljubljani, potem pa pologoma v drugih mestih in celo na vaseh. Ker je pa bilo doslej med posamičnimi društvami premalo zvez, premalo občevanja in medsebojnega naučevanja, zato se Sokolstvo ni razvijalo med nami takó, kakor bi se moralo in moglo.

"Celjski Sokol" je prvi izprožil misel, naj bi vsa sokolska društva na Slovenske stopila med seboj v ožjo zvezo, da bi se med seboj podpirala in osrečevala ter tako kolikor največ mogoče izvrševala svojo prekrasno nalogo v blagor in srečo ljubljene naroda.

Izprožena misel našla je takoj gorak odmev po celi Sloveniji in sosednji Hrvatski, posebno pa v beli Ljubljani, kjer je "Sokol" takoj začel delovati na to, da se cim prej osnuje "Zveza slovenskih sokolskih društev". V kratkem času bilo je vse pripravljeno; 8. in 9. t. m. se je že vršil prvi shod jugoslovanskih "Sokolov", pri katerem se je ustanovila zaželjena zareza in povodom katerega so se vršili v Ljubljani bliščice slavnosti, ki so zapustile trajen sladek spomin narodnim Ljubljancam in vsem udeležencem iz cele Slovenije in sosednje Hrvatske.

V soboto 8. t. m. vršilo se je v mestni dvorani najprej zborovanje zastopnikov (delegatov) vseh sokolskih društev. To zborovanje je velike važnosti za prihodnost Sokolstva na slovanskem jugu, ker postavili so se mu novi temelji, na katerih se bo moglo uspešnejše razvijati. Ustanovila se je prepotrebna zareza, v kateri bodo možnejši podpirali šibekajše; sklenilo se je, da vsa slovenska sokolska društva morajo nositi povsem enako obleko; sliko slovenskega Sokola, kakor mora biti, pložiti naj se režbalniku, ki se mora tudi cim prej izdati, da bodo vsa društva imela enotno poveljevanje. — Član "Celjskega Sokola" brat dr. Rocič je prav obširno in temeljito poročal o stanju, razvoju in napredku obstoječih in o ustanovitvih novih sokolskih društev. Stavil je sledete predloge:

Zvezni odbor naj: 1) sestavi užorec pravil, katera se imajo za podlago jemati pri vseh društvih, ki se na novo ustanavljajo in po katerih se imajo prenarediti po možnosti pravila vseh dosedanjih društev;

2) naj se skrbti, da se slovenska društva naročajo na najblíže nam stojeti strokovni časnik, kateremu se imajo preskrbovati vestna poročila;

3) odbor ima skrbeti, kako bi se sistematično nadzorovala in periiodično pregledovala sokolska društva in kako bi se dalo skrbeti za dobavo predstovadec;

4) da se prirejajo vsako leto zvezne telovadbe;

5) da imajo stopiti v dotiko z rodujuli v onih krajin, kjer bi se ustanovila nova društva, in jim dajo potrebne navode.

K četrti točki dr. Rozinovih predlogov dostavlja brat Hribar, da moramo ostati v kolikor mogoče tesni svezi z brati Hrvati; naj se torej pripravlja (po mogočnosti) tudi zveza s hrvatskimi Sokoli. Tudi v odločilnih krogih bode se končno moralno priznati, da so Slovani važen faktor v državi. Vsi predlogi in dodatni predlog Hribarjev se vzprejmejo.

Ko se je izvolil odsek, ki naj sestavi pravila za bodočo zvezo, upraša starosta "Prvaškega Sokola" brat Mozetič, ali zveza stori potrebne korake, da se odpravijo edne razmire na Goriskem, kjer je vladala pripravljala "Sokolu" v Prvačini, da ne sme nositi društvene oblike? Starosta Iv. Hribar odgovori, da odbor zaveze gotovo prav rad stori vse, kar bo v njegovu moči, da se odpravi krivica, ki se dela "Prvaškemu Sokolu" s teli ničeve prepopovedjo.

Po tem zborovanju vršil se je krasen koncert na vrta Hofnerjeve pivarne. Pevske točke je izvrševal "Slavec", vojaška godba pa je igrala po večini slovenske skladbe.

* *

V nedelje 9. t. m. zbirati se se začela razna društva v prostorij "Ljubljanske Italijanice" in pred njo; 16 Sokolov bilo je na konjih. Po 7. uri premikal se je dolg sprevod, na čelu je korakala domžalska godba, proti kolodvoru, da počasti brate iz zelené Stajerske in Hrvatske, ki se imeli priti ob 7½ s posebnim vlakom. Sprejem bil je veličasten, preščen. Posebno haidušeno so bili sprejeti bratje Hrvatje, katerih je bilo nad 30 mož, na čelu njim starosta dr. Amruš, bivši župan zagrebški. — Na kolodvoru je došlece pozdravil starosta Iv. Hribar, kojemu so odgovarjali staroste dr. Amruš (Zagreb), dr. Vrečko (Celje) in dr. Gregorin (Trst). Na to je spreved odkorakal v Tivoli k sv. maši, katero je daroval č. g. M. Sarabon v krasnem sočoru sredi troyedra. Glavne dele sv. maše naznajan je trobentaš-Sokol na konju, na kar so grmeli topici na sišenskem vrhu. Med mašo svirala je domžalska godba.

Po 10. uri vršil se je slavnostni sprevod po mestu, ki je kazalo praznično lice; narodnih in drugih zastav plapolalo je precej veliko raz his ljubljanskih rodoljubov. Spreved bil je sijajen, veličasten; na čelu jahalo je 24 Sokolov, za njim pa v lepem redu razna sokolska in draga društva, med temi 25 z zastavami. Po vseh ulicah prirejalo je občinstvo sprevidnikom prijazne, presrečne ovacije; z mnogih oken sipale so njezne roke dišeče šopke na sprevidnike.

Ob 12½ vršil se je skupni obed pri Hofnerju. Vrsto napitnic začel je starosta Hribar, ki je pozdravil slovenske udeležnike slovenski, hrvatski, češki in navzočega Rusa po ruski. Govorili so dalje dr. Milan Amruš (Zagreb), dr. Vilfan (Ljubljana), dr. Vrečko (Celje), prof. Vladimir Andrejevič Francov iz Rusije, I. Daneš iz Prage, dr. Filipič iz Zagreba, dr. Tavčar, dr. Gregorin, vsečutliščnik Ravnikar ter uredunika M. Cotič in Nolli.

Ljudska veselica na Koslerjevem vrtu bila je velikanska; le ustupno je plačalo okoli 4000 oseb, a gostje bili so vsi prosti ustupnine. Svirala je vojaška godba, na televadisu pa domžalska, kjer je bilo okoli 4000 gledalcev, ki so kazali prav živahnno zaniranje za televadbo, katera se je dovršila v popolno zadovoljnost občinstva in v čast nastopivih Sokolov. Štirje Sokoli bili so odlikovani kot najboljši televadci; prvo darilo je bil brat Muževič iz Zagreba.

Ljudska veselica vršila se je pozno v noč v najlepšem redu. — Takoj je končal prvi shod jugoslovanskih Sokolov v največjo zadovoljnost in čast vseh udeležnikov ter brez dvoma v neprecenljivo korist domovini. Kar smo doživeli v Ljubljani, to vzbudi k večji odločnosti marsikakega omahljiveca, to ostane vsem v trajnim in sladkem spominu. Naj bi prvemu sokolskemu shodu sledil kmalu drugi! Na svidanje! Na zdravje! Na zdar!

IX tušne istre

Izv. dop. iz bnskega okraja.

Pogled mi plava čez sadne vrtove, bajne travnike, vinorodne gorice in rodovitna polja, do tja in še dalje, kjer se razprostira meglena površina morskega zrcala. Bele ceste in poti vijijo se v hrib in dol skozi "rg in vas, katero so skoro brez izjeme posejane po holmih. — Lep je ta svet, skoraj bi rekel, jeden najlepših v Istri, kar se pa tice rodovitnosti, prekosi najbrže naše goriške kraje.

Smejal sem se, ko sem prvič videl, kakor se tukaj obdeluje zemlja, in mislil sem si: Ti bodo pač lahko želi, ki pride čas žetve; sedaj se pa kar načuditi ne morem, kako je mogoče, da ta zemlja, tako površno in plitvo obdelana, doprinaša tolik sad. Če hodiš po tukajšnjih travnikih, ujivah, ali pa vinogradih, nehotě morajo se ti vrniti v spomin oni zlati časi, ko je zemlja rodila še srečnemu zemljantu brez nikaknega truda tisočenar sad. Na polju ziblje se v najlepši rašči bogato klasje, dravje je preobloženo žahtnega sadja in tudi v vinogradu moraš obstatiti in strme občudovali božjo vsemogočnost. Trte, katerih nekaterih poganjajo iz čisto neobdelanih in s travo zaraženih tal, obložene so tako težko z zarodom, da mora vinorejec nehotě biti v skrbih, da se v času, ko bode grozdje dozorevalo, vse ne stré in polomi.

Takšen svet leži pred mano; ko opazujem to bujno rast, plavajo mi oči veselo naokrog; v trenotku pa, ko se spomnim prebivalstva tega okraja, zmrači se mi pogled in nehotě ukrade se mi iz prisij tožen vzdih pomilovanja.

Ljudstvo, o kogega odnošajih v narodnem oziru hočem govoriti, je seveda slovensko; govrica njegova zdi se mi po nekoj krajih bolj podobna slovensčini, po nekoj bolj hrvatsčini; prva in druga pa je prav hudo nameščana z italijančino. Sicer pa govoriti to ljudstvo še drugi deželni jezik — laški, brez kogega ne more živeti v sedanjih žalostnih razmerah. Naj gre v grad, v tig ali mesto, sploh naj pride le v dotiko z laškemu krvju, prisiljeno je govoriti italijanski. Pri nobeni pravici ga ne zaslisači v njegovem jeziku, niti v krémali ali štacuni ne dobi za dragi denar zahtevane stvari, če ne govoriti italijančine; kaj še, da bi se mu kakšna želja ali prošnja izpolnila! Z eno besedo, njih jezik se neče slišati ne malo ne dosti, dasi ga govoriti velika večina vsega prebivalstva. Razume se, da to ljudstvo, prezirano in sovraženo, od vseh zapuščeno, se mora podvreči vedno dalje prodirajočemu in gospodajočemu italijanstvu ter hirati v svoji zaničejnej narodnosti. Posledice, žalibog, so že znatne in tako žalostne, da morajo bosti vsakega količkaj zavednega Slovana v srce.

Narodna nošnja ohranila se je le pri starejih in priprostnejih ljudeh; pri mlajših prelevila se je že davno v laško opravo; domače šege in navade so pa skoro do celice že izginile izmed ljudstva. Najmanjši narodi in njega posamezni deli imajo pač svoje petje, ali to ljudstvo ga nima, in vendar tako rado prepeva od jutra do večera, a le one pesni, kateri prinese iz bližnjih trgov in mest, kjer so ugnezdeni zagrizeni muškarci — Lahoni!

Časi, ko so po naših deželah gospodovali samopašni in brezrčni grajščaki, minoli so že davno, to ljudstvo, zdi se mi, tiči skoraj v vseh ozirih globoko še v njih. In vendar ono se ne zaveda nič takega; misli najbrž, da ne more biti dragače, da mora biti in ostati — sužno na večne čase. Ono molči in neoporečno podvrže se vsakemu najmanjšemu ukazu in želi svojih gospodov — Italijanov. Ti so njegovi grajščaki in gospodarji, ki imajo v rokah vse pravice in oblasti, dasi so v veliko manjšem številu. Ti so njih prvi voditelji, ti sede na krimu in kamor potegne vajeti gospod Italijan, tja gre polevni "ščavo" Slovan. In kako ne? Ubogi ljudje uprejvi so tako tesno v jarem, da se ga ne moremo ubraniti na noben način; krotko morajo glava upogniti in delati, kar se jim ukaže. Ce se jim reče: "Jutri pride delet!" — mora se zgoditi, sicer se, brez usmiljenja spodē, drugi dan pa zapoje

Oznanila

in "poslanice" plačajo se na št. petit-vrst:

8 kr. če se tiskajo 1krat

7 " " " "

6 " " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večje po prostoru.

Posamezne številke dobivajo se v tobakarnah v Nuški in Solski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo raj se uredništveni, naročnina in reklamacijo pa upravnosti "Soče". — Neplačani pismi uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

jim bohen pred hišo. Kakor je ljudstvo zabilo v tako globoko zavistnost, ugane se pač lahko: Mož, katerega dobro poznam, potreboval je 30 fl.; te je udobil v mestec pri nekem Italijantu, toda le z to pogodbo, da je plačal od njih vsaki mesec 2 fl., obresti! Sedaj naj častiti bralec izračuni koliko obresti pride od 100 fl. v enem letu. S takšnim oderuštvom spravili so skoro vse kmetije pod se in iz ljudstva napravili pravje sužne. Lahko rečejo tedaj: I nostri coloni i nostri sciav! Saj je ljudstvo te tako nezaveden, da si ne zna pomagati iz te sužnosti tudi ko bi mu bilo mogoče. Ko so državno volitve na dnevnem redu, tedaj izvolje posamezne občine svoje velline može; vse te pa polov v Italijani zvijajo skupaj, "nasotrajo" jih dobro in potem žen, kakor čredo ovac, na volišče. Tukaj se prav skrbno stražijo na vseh straneh in dobro pazijo, da pač gotovo oddajo vsak na postavnen mestu svojo s silo v roko potisneno listo. In kmetje storje to uemo lu nevedel, da si s tem sami grobovo kopljajo — in izvolje svoje najujše sovražnike!

Da takšni le izvoljeni izvrstao skrbje za blagor svojih slovenskih podanikov v duševnem in telečnem oziru, razume se lahko; molzejo jih in odirajo na vse mogoče načine in stiskajo zadnjo kapljico krv iz njih, da bi si jih se tesneje podvrgli. In potem že pravijo: "So non gho nol afuteno, i dove er par quel mostri di sciav!"

Kar se pa tle narodnosti, je še hujše. V šolo, cerkev in na dom sili se jim jedino izveličalna italijančina in dela se na prav nesramen in sirov način na to, da bi se jim zamoril v prsi zadnji narodni čut.

Uprasan: ali se sme upati na boljšo bočnost tega ljudstva? Ne, dokler ne izgine ta strašna mlačnost in nezavedenost izmed njega, katera je največ kriva sedanjega žalostnega stanja. Ne, dokler se ne prikažejo med njim narodno navdušeni in razumni možje, ki bi to ljudstvo budili iz dolzega in nesrečnega spanja, budili ga k zavednosti in oživljali mu narodni čut, — kazali mu luč svobode in enakopravnosti ter ga vspodbujali v zahtevanju svojih pravic. Ne, dokler se ne ustanové med ljudstvom šole — in seveda narodne; ne dokler, se ne ustanové narodne družbe in zbirališča, po vseh cerkvah zopet ne uvedejo propovedi in molitve v narodnem jeziku in ne oživi toli pogrešano narodno petje.

Dokler se vse to ne zgodi, bo za to okolico brezuspešen vse hvale vredni namen, kateri bi želela dosegci banka "Slavija", in to ljudstvo bo še dalje čumelo in spalo, dokler ga ne poplavijo lahonski valovi — če ga prej ne potegne velikanski slovenski veletok v svoje valovje in s silo ne vzdrami k pravemu življenju.

J. Žurmanov.

čani pa smo, da še le z vero zdržana na rednosť vadrži človeka na idealni visni. Saj imamo skušenj, žalostnih skušenj že več kot prevec!

Klik "prve krope družbi sv. Cirila in Metoda" ni postal glas upoštevajočega v puščavi. Sam "Slov. Naroč" bliža se že tretjem u tisočku. "Dokazite!" se nam je dejalo, in — dokazali smo!

Naroč slovenski je — glasoval; z mnogobrojnim kroninimi darovi dokazal je, da gori za sedanje uredbo šolske družbe in da smatra vsake preosno. o nepotrebnim! Če pa misli peščica novodobnih preporok (kričati začjo proti družbi, ne dajot itak ničesar) na bližnjici se glavni skupščini ponoviti prizore kat. shoda, poučili jih bodemo, da ne pustimo razdirati, kar smo z velikim trudem zgradili mi! Čemu zamestujete, gospoda "katoliška", edinstveno in povsod? Družba je sedaj na taki podlagi, urejena je takško, da nam je lahko — volje je treba! — k. "slogi brv"! Potem se pa skupnimi močmi postavimo v bran potujčevalcem našega naraščaja, sovražnikom naše vere in narodnosti. "Delavci naj delajo, ne pa da bi se vedno pregovarjali ali celo' pretepalni na pojhi". (Stritar). "Slovenec" in gospodje okoli njega pa naj ne ostre razpora, ki ni na prospeku veri, a narodnosti je v edinstvo skodo, — osvedočeni naj bodo, da vedena duhovščine ne hodi "prepršanjem za njimi in da lahko gospodje nekoga lepega dné obsedé na — tleh. Vsačko nasprotje se lahko premesti! Uzor nam bedi zdjediljenje opozicije hrvatske. Skrbimo, da se izjavevijo nádo naših zakletih sovražnikov, ki vspešno ribarijo v kalni vodi. Dubus litigantibus tertius gaudet. . . . Občni zbor črnabje sv. Cirila in Metoda naj nas terej še bolj ne razdvoji, marveč zlruži naj nas v skupni ljubezni do naroda našega, v dosegu svetih njegovih pravic. Dal milostni Bog! —

Kakor Vi v solčni Gorici z laškimi in nemškimi profesorji, takó imamo tudi mi silno preglavico s poslednjimi. Da so le-te jake podjetja pionirji onega slavnega mosta do Adrije, povdarsijo se je že večkrat. Omenjam jih le dvoje, zloglasnega "turnerja" Binderja in "listkarja" Florijana Hintnerja (Na vem in vem zakaj se nam usiljujejo tujci, dočim morajo naši možje služiti v tujini!) Ni mi namen, kritizovati tu takške nemške gim. profesorje pri znani zadaji aféri. Za malo nerdenost, ki je po nemških srednjih šolah na dnevnem rednem, hoteli so se izključiti dijaki neposredno pred maturo, oropati jih bodočnosti! (Slovenski "grebi" merijo se vedno z največjim "vatrom")! Stvar spravila se je sedaj zlobnim zavijanjem celo' v nemške liste. Neznaten dijaški "stol" spravlja se na velik političen (!) boben. Želeti je, da ravna težljivo v obrambo lastnega ugleda stori primerne korake, ali da saj poizvè — pisca. Čuje se celo', da je nemška manjšina uložila utok na deželni šolski svet proti njej ne ljubemu sklepu konferenčne večine, — kar pa menda vendar ne bo resnično. Dijaška krivda se niti primerjati ne more z aférno znanimi gospodov, ki so nekoč na javnem prostoru namenoma prepevali "Die Wacht am Rhein" — in moralni radi presiluega oduševljenja do "Reicha" prežeti ostanek bajne noči. . . . Pa pustimo to in pomudimo se raje pri novi zvezdi, ki nam je vzšla iz zatočilih prostorov gimnazijskih. Mož — zibel mu je tekla nekje na Ogerskem — tako čudno govorji o našem slovstvu, o Slovenstvu sploh, kar bi lahko potrdili vsi njegovi učenci, in uči zgodovino. . . . Nedavno je zabičeval svojim učencem, da je zahteva višje slovenske gimnazije nepostavno (!), svetujoč jim: "Früh sollt ihr euch beugen lernen!" Če bi se kak slovenski profesor takó obnašal napram Nemcem, dejali bi nemški listi mejsilnim vrščem: "Slavno ravnateljstvo, blagovoli mu nekoliko gledati na prste"!....

Kaka konečna usoda doleti ukrep mestnega zborna o izključno slovenskih napisih, — vč doslej menda sam Vsemogočni. Čaka se že dolgo. Če se nam ugori, dobro, — če ne, onda Vi na noge v Gorici, Celju i. t. d. Ta nasprotni gospodi pač velja: Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdis!

Lepaki na naših oglih so zadnji čas vendar pridobili nekako poštenejšo obliko, akopram še ne pravo. Postali so vsaj dvoječni, česar prej ni bilo; in čeprav je nemščina na prvem mestu — nekaj je že.

Želeti bi bilo, — pa kaj, trobrite našim trgovcem še tako v ušesa, oni ostanejo pri svojih nemških napisih, pa je (Pa saj je pri Vas v Gorici in Trstu z laškimi ista.) Kaj domorodna dolžnost, kaj ponos, "saj smo Slovenci", Vam odgovarjajo. — Dà Slovenci — pa kaki! Pohvaliti jih je komaj peščico, ostali pa naj še tal' ropotajo s svojim narodništvtvom — tlačani so, ponižni, pohlevni, Nemcev se bojé. Isto je z občinstvom. Geslo "svoji k svojim" ustti se le boj iz navade. Onim, ki nas zanjujejo, ne dajajmo svojega denarja v nam nasproutoče svrhe; onih, ki ne častje jezika našega, ne poznamo! In kupčevalci tudi povdarjavajo: "saj smo Slovenci"! — Dà, Slovenci — pa kaki! Tujih trgovin se izogitajmo! Slovenci bodimo odločni — samih sebe ne tem tajmo, saj nas svet dovolj!

Končal sem!

Dovč.

In Boršberga, 10 julija. — Dne 2. t. m. vršila se je pri nas redka slavnost. Daroval je namreč č. gospod Josip Budin prvo svojo sv. mašo. Nadejajo se, da boj spretno pero iz roke mnogih prijateljev ali znancev g. novomašnika popisje to slavnost, odašal sem s tem dopisom; zato oprestite, da pride nekoliko kasno.

Gospod novomašnik je prav priljubljena oseba. Dokaz temu je navdušenost in zanimanje ljudstva pri tej slavnosti. Zaloščani in Saksidovci, bližji domorodci g. novomašnika, tekmovali so med seboj pri pripravah, da se slovesnost veličanstvo izvrši.

Že v roboto poprej slišalo se je strejanje možnarjev nad Saksidom, da je dal le krog odmevalo. Napravili so tamkajšnji občinari krasen slavolok pred cerkvijo sv. Lovrenca s primerjimi napisi in na mnoge druge načine skazali svoje posebno veselje, da bode praznovani priljubljeni jih novomašnik svoj častni dan. Tudi Zaloščani niso zaostali, marveč s strejanjem in lepijem slavolokom so tekmovali s Saksidovci.

Na dan nove maše došlo je veliko ljudstva, od bližnja in daleč. Sprevod od doma novomašnikovega bil je veličasten. V lepem redu stopalo je nad 90 povabljenih svatov in velika množica ljudstva, takó da sprevod ni bil pretrgan od hiše do cerkve. — Cerkvica je majhna, pa čedna; stoje na prijaznem holmčku. V cerkvico prišli so le gostje in nekaj drugih domačinov; drugi so jo obkrožili, kakor pri kakem taborju. — Pred cerkvico bil je napravljen oder, raz katerega je propovedoval č. g. Jng. iz Bilj o "duhovniku — angelju varuhu".

Po končanem sv. opravilu spremila je množica novomašnika v rojstno hišo. Slavnostni obed vršil se je v veliki okraseni dvorani; udeležili so se ga mnogi odličniji duhovskega in svetnega stanu. Navzoči so bili tudi trije kanoni, preč. gg. Komar iz Trsta ter Košuta in Gabrijelčič iz Gorice. Došla sta tudi preč. g. župnik Kocijan iz Istre in dr. Hil. Zorn iz Gorice — in veliko drugih, katerih ne morem posebe imenovati. — Med obedom vršile so se mnoge napitnice, umes pa je pevski zbor iz Prvacine prepeval lepe narodne pesmi. — Tudi družbe sv. C. in M. nismo pozabili. Gospod Perozzi, naslanjanje se na predmet propovedi, da "duhovnik je angelj varuh človeka", predlagal je, da bi se pri tej priliki domislili naše šolske družbe sv. C. in M. V par minutah bilo je 12 gld. 32 kr. na krožniku.

Zivahnata zabava trajala je do poznega večera, ko so gostje začeli polagona odhajati.

Sklensem z iskreno željo, da bi mladi novomašnik do prave starosti deloval v vrtu Gospodovem v prid vre in naroda.

In Sežane, 10. julija. — (Raznosterost). Dne 1. julija vršila se je v tukajšnji župni cerkvi volitev novega župnika. Predsedoval je volilni komisiji okr. glavar blag. gosp. Simežig. Vzlic živalnej agitacijski od nekoje strani izpala je volitev na obeno zadovoljnost ljudstva; vsaj to si mubral na obrazu. Izbran je bil namreč č. g. Jožef Omers, dosedaj župnik v Kortah. Pokanje možnarjev in veselo zvonenje označevalo je njegovo izvolitev. Častitati moramo zavednim Sežancem na tej izvrstni pridobitvi, kajti delovanje tega moža toliko na cerkvenem kolikor političnem polju je, kakor veste sami gosp. urednik, vsega čisljanja vredno. Novemu župniku pa želimo na novem mestu dolgo, a mirenejše življenje nego ga je imel njegov prednik.

V soboto bo slovensko blagoslovljene tukajšnje nove sole ter novega šolskega praporja. Nova šola bila je v resnicu potrebu, ker dosedanji prostori bili so prešni ter tako zdravju naše dece škodljivi.

Meščanov je vže lepo število prišlo na blad ali bolje na vročino, ktera bo škodovala mnogim poljskim pridelkom, če v kratkem ne dežuje.

In Gabrovici na Krasu, 4. julija. (Možnarji). — Letošnja "Soča" nam je že večkrat objavila, kakó se dogajajo nešteče pri strejanju z možnarji. Takó se je pripetila enaka nesreča tudi pri nas v Gabrovici na dan sv. Petra in Pavla, o čemer je "Soča" poročala že v 27. štetv.

V resuici koristno bi bilo, ko bi vse občine posamezne dopisnika iz Komna v 10. štetv. "Primorce", ki nasvetuje, da bi se odpravilo strejanje z možnarji pri vseh slavnostih, posvetnih in cerkvenih, kajti nesreča so prav goste.

Toča naše slavno županstvo se ni moglo še odločiti za nasvet omenjenega g. dopisnika, marveč sklenilo je, naj se kupijo novi možnarji. Ali je bilo tega res takó nujno potreba? Ne! Zlasti pa zato ne, ker imamo drugih najnovejših potreb, za katere bi poskrbeli z onim denarjem. Takó n. pr. bi se lahko kupila sesalka za vodnjak, popravila bi se občinska pisarnica, ali pa mrtvačnica na pokopališču; tudi kriz za pokopališče je potrebniš od nevarnih možnarjev!

Kraševci! Pustimo nesrečne možnarje pri miru in skrbimo raje na drugačne načine za čast božjo in poveličanje božje službe!

F. V.

In Kobarida, 6. julija. — Naši stari očetje so imeli navado, da so s kresovi naznajali prihod divjih Turkov v slovenske dežele. Ko so zagledali ognje plamjeti proti nebu, prijeli so za orožje ter šli v boj proti barbarom za svobodo domovine.

Tudi 4. t. m. zvečer gore je krasen kres na prijaznem griču sv. Antonia, toda ne v znamenje bridkih spominov na Turke, marveč v proslavo sv. Cirila in Metoda, slavnih sinov matere Slave. Vesela družba mladeničev spuščala je tudi rakete, ki so krasno švigale proti nebu in dokazovalle svetnike, da je živi Slovan, dasi zatiran in še vedno zanikan na lastni zemlji.

A pride čas, ko bomo prizigali še družne kresove in ogne v proslavo našega — odrešenja. V to pomozi Bog in sveta brata Ciril in Metod!

Družba se je veselo razšla, a v sreči si je živo utisnila spomin na predvečer sv. Cirila in Metoda. Na veselo svidanje prihodnje leto!

Z Dolenskega, 5. julija. (Raznosterost).

V Mirni peči nastal je 3. t. m. ogenj pri posestniku Bartelj-u; pogorelo je vse pohištvo, 16 glav živine in z njim še gospodar, ki jo je skušal rešiti. — Isti ga dne pogorelo je še po hraglih vaseh mirnopeške županije. — Iste dan je pri dolenski železnici bližu Mirne peči strela ubila enega delavca, dva druga pa močno poškodovala. — Iste dan je župan Jerše v Bršlju pri Rudolfovem od vročine padel na tla in potem kmalu umrl; kosil je travo. — 20. junija je pogorelo v Selu pri Žužembergu 14 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Začgal je neki posestnik po nesreči. — V črnomeljskem okraju je toča hado pobila.

Filip Gabrijelčič.

Dostavek uredništva. — "Slov. Naroč" pravi, da na Dolenskem vzroča tolike požarje brez dvoma doslej še neznana zlobna roka. Isti list poroča namreč še o drugih požarjih, katerih g. dopisnik ni omenil. Naj bi oblastnike čim prej dobile v roke tega zverskega hudočelnika!

Atene, 1. julija. — Koncem preteklega meseca pospravili so tu zadnje žito z polja, kolikor ga je bilo še ostalo, ker prva žetev je na Grškem že koncem maja. Od tega časa naprej do jesenskega deževja ostane vse polje pusto in prazno, čiste zgorelo in rumeno, kakor stepa ali pustinja. Požeto in posušeno žito omaličijo na "gumnih" t. j. položa ga na okrogle prostore in utepene ilovice, uprežejo konja ali mezgo pred brani podobne vlake (sanke), na katere se vstopi možki ali ženska, ki poli z bičem v roci žival okoli po nasajenem žitu. Koliko žita se pri tem delu poizgubi, kolikor ga ptiči odneso, to si lahko mislite. Pa zato se ljudjeni niti ne zmenijo ne, saj dajejo čisto navadno konjem za krmo neomlajeno žito, ki ima še zrno v klasji. Pravih pašnikov namreč tu ni, nego živino zaganjajo kar na polje, bodisi na strnišče ali pa na še nepožeto njivo. Tudi za zimo ne prapravljajo nič krmne, nego gonijo živino vsakdan na pašo. Ce sneg zapada, mora živina stradati in lakote poginiti. Zato gonijo po zimi drobnuco iz gorskih krajev k morju, kjer ne sneži nikoli, ali pa vsaj sneg nikoli ne obleži. Gospodarstvo je tu se le v povojih.

Po žitu ne ostane drugega nič več na polji. Le kjer zoje tvto in oljko, ali pa tudi tabak, vidi se tudi poleti zeleni lise sred rumene pustinje.

V novejšem času so začeli gojiti na Grškem posebno drobno grozdje, takojimenovano "opašo" (ava passara) ali korinte, ker so jih najpoprej gojili okoli mesta Korinta. Sedaj pa pridelujejo največ opaše okoli Tatrščice, kamor prihajajo parniki vseh narodov, zlasti angležki, nakladat to blago. Opašna trta hoče marljive gojivite, treba jo je zlasti lepo po koncu zravnati, da solnice grozdje obseva. Zato se vidijo ljudje po cel dan pri najbolj vročem solnču na polju. Pa tudi oni ne morejo prenašati solnčne vročine brez počitka, zato si napravljajo slannate kočice, ali pa razpnejo ruho na štirih drogih ter si naredi tako poševel šotor, pod katerim počivajo na trebuhi ležeč. Na sebi imajo navadno le spodnje gače in vrh srajce prteno, tesno pripasano kamožlo. Otočci hodijo gologlavci, k večjemu si obvezajo glavo s kakim robcem.

Ker je treba oljki, tabaku itd. mokrote, in ker tukaj poleti nikoli ne dežuje, zato vzdigajo potrebitno, vodo s pomočjo konj ali mezgov. Izkopljajo namreč globok vodnjak sredi peščenih tal in potem napravijo okoli kolesa žlebaste, na verige prvezane posode, kakor pri onih strojih, ki morje čistijo. Žlebaste posode morajo sragati celo v vodo in ko pridejo po kolesu na vrh, izlijejo svojo vodo v večji žleb, po katerem se potem odceja po potočinah med lehe in nasipe okoli dreves. Vodo vzdiga uprežena živina sama, ne da bi jo bilo treba priganjati, ki stopa z zavezanimi očmi (da se ji v glavi ne zmeša) neprerehomoma okoli vodnjaka. Tudi če se kedaj ustavi, začne sama od sebe zoper pot.

Velika nadloga za tukajšnje polje so kobilice. Teh je po nekodi toliko, da se mora celo' železnica pred njimi ustavljati. Da vse zelenje objedo, tega ni treba praviti. Ljudje jih le malo lovè in pobijajo, večinoma jih puste v miru, k. se drže le bolj in postijo drevje pri miru.

Zelj vožno delo so izvrsili te dni na Grškem. Izkopali so namreč čez šest kilometrov dolgo medmorje med Korintskim in Egijskim zalivom, tako da bodo imeli ladje od zdaj naprej 330 kilometrov ali 24 ur krajšo pot iz Trsta v Smirno, ali pa v Cagliar. S tem se ne le prihrani mnogo časa,

negó se izogne tudi nevarnim viharjem, ki neprestano iznemirajo morje na južni strani Moreje, ob rtih Matapan in Malija. Dal Bog, da bi to težavno delo prinašalo premnego zaželenjenega dobička!

Domče in razne novice

Osebne vesti. — Gospod Anton Ruđež, učitelj na deželnem gluhenemci v Goriči, poročil se je v soboto z g.čno Hermino Gresič, sestro zdravnika v našem podpornem društvu. Po poroki šla sta pogledati sokolske slavnosti v Ljubljano in potem dalje na sever. Mnogaj leta!

Zloglasni profesor Franc Babesch premeščen je v Steyr, malo mestec v Gornji Avstriji. S tem je vsem Goričanom jako vstrezeno, ali tudi njemu, ne vemo. Ne vemo tudi, ali dobi tam gori začnosti hvaležnega gradiva za svojo ljubljeno grško tetko. Srečno pot! Ohranite nas v spominu!

Na goriško realko pride kot začasni učitelj g. Anton Tumler iz Pilzna. Torej zopet mož, ki ne razume deželinj jezikov!

Gosp. Janez Hrast, naš rojak iz Kobarida, imenovan je bil v zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega — tajnikom tamošnje mestne hranilnice s plačjo 1500 gld. Gosp. Hrast je bil doslej delaven član notarske pisarne g. Gruntarja v Logatcu. — Častitamo rodoljubnemu g. rojaku na tem imenovanju, pa tudi hranilnici, ki dobi veste, nekaj drugačnega in spremnega.

Tako je slučaj nanasel, da dva glavna uradnika pri mestni hranilnici ljubljanskega Kobarida, imenovanih — v zadnjih sejih občinskega sveta ljubljanskega — tajnikom tamošnje mestne hranilnice s plačjo 1500 gld.

Gosp. Ivan Pirjevec, c. kr. gozdni uradnik v Gmündnu, premeščen je na svojo željo v Inostre v Tirolsko. Rodoljubni rodinci vse dobro v novem domovanju! Odličnaki. — Kakor že več let, imenujemo naj tudi letos slovenske odličnake na tukajšnj

teljice posvetile svoje moči v korist našeje mladini in domovini z isto marljivostjo in mladostno navdušenostjo, s kakoršno so si ves čas nabirale naukov in skušenj za svoj užvišeni poklic!

Italijank delalo je 33 zrelostui izpit; dve sta ga naredite z odlike, štiri so padle na 2 meseca in ena na 1 leto. — Tak izid dal je italijanskim časopisom povod, da so srdito rotopati proti „nezdravim odnosašem“ na učiteljsku in nekako očitno proti venskim profesorjem, češka, da so ravnali pristransko. Stara pesem! Gospodje profesorji so brez dvoma užvišeni nad take pisarje židovskih in irredentovskih mazačev!

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici odpošlje kot izvedenca iz svoje srede v obrtno enketo državnega zborna na Dunaj svojega člana g. Blaža Bitičnika, klesarja in kiparja v Gorici. Da se izvedenec natančujejo pouči o mišljenu in ožejih svojih tovarisev in delavcev v obrtnih zadevah, vabijo se nadje podpornega društva — v prvi vrsti oni obrtnega in delavskega stanu — da bi se sešli v nedeljo 16. t. m. ob 2. popoldne v prostorih goščišča Čitalnice na pogovor o stvarev, ki se razpravljajo v imenovani enketi. Shoda se smejo udeležiti tudi nedruštveniki, katere stvar zadaja, ako se oglašijo in izkažejo (naznamo svoje ime) pri predsedniku ali njegovem namestniku.

Otroški vrt v Podgori imá jutri ob 9. uri male konecletno skušnjo. Prijatelji mladine vabijo se k obilni udeležbi. — Vodstvo.

Danes popoldne ob 3½ in jutri zjutraj od 8. naprej bodo skušnje v „Sloginu“ zavodih, kar smo zadnjic naznani.

Otroški vrt v Permi končal je svoje šolsko leto učeraj 13. t. m. Po sv. maši zbrali so se otroci v svojih prostorih, ki so bili nenavadno olepšani. K skušnji došla sta gospoda župan in vikar iz Podgore, zastopniki možke in ženske podružnice sv. Cirila in Metoda iz Gorice, ter nekoliko posluževalcev iz učiteljskih in domačih krogov. Otroci so jasno in neustrašeno odgovarjali na mnoga vprašanja, katera jim je stavljala g. č. g. kapelan biljanski Jos. Vidmar o dolžnostih Slovencev do sv. C. in M. Govor bil je izboren, temeljiti, naruševalen. Čast g. g. govornika. — Po cerkveni slovesnosti vršila se je skupna zabava med lepimi govorji in ubranim petjem.

Goriška ljudska posejščina pologoma, a stanovitno in varno napreduje. Lani je imela v prvi polovici leta 45.019 gld. prometa, ki se je letos v enaki dobi povečal na 68.268 gld. Ta denarni zavod bo se velike koristi za slovenski zivlj na Goriškem! Zatо: cveti in rasti!

Narodni stebri. — Nasli smo jih! Živila srečna Slovenija! Tu ob Soči imá hrabre bojevne, inač krepke „narodne stebre“. Slava Ti! Žal, da se v svoji skromnosti skrivajo pod polovnikom. Toda čast komur čast, zato na dan, zato luč izpod polovnika kvišku. — Kdo ne pozna preč. g. Tomaža Čerina? Od Gradca do Cerkna in narobe ter še dalje okrog se širi njegova slava. In kdo ne pozna njegovega „neutrdnega“ delovanja in njegove „požrtvalnosti“ za vero in narod? Zatо slava mu! — Tomaž Čerina se vredno pridružuje dr. Jože Pavlica. Njegove zasluge za narod so neprecenljive. Dā, šel je že celo v Mirem učit tamošnje čevljarije, kakò se strajka in kako se otroci morijo z žvepleno kislino. Mirenci vseh teh umetnosti še niso znali in roditi se je moral še le dr. Jožef Pavlica, da jim je posvetil v možgane. Zatо slava tudi njemu. — Tretji in najmlajši v družbi je kapelan na Placuti g. P. Vug. Župnija sv. Vida je sicer velika, a tam nimajo liberaluhov in brezvercev, „kravovo stegno“ tam tudi še ni strašilo, zatо ima veliko časa na ostajanje. Kot veren sin svete katoliške cerkve, ki uči, da bo Bog tirjal od nas oster račun za vsako minuto našega življenja, skuša posvetiti v svete, cerkvi in narodu koristne namene ves svoj prosti čas, kar doseže seveda najgotoveje s tem, da dopisuje edino zvezličnemu „Slovencu“, ki prinaša bogaboječe in za narod plamteče dopise tudi iz Gorice.

Pred tem slovečim trijumviratom klobuke z glave! Kdor ne uboga, plača groš za „katoliški sklad“. „Narodnim stebrom“ na Goriškem slava od Balkana (ne! to je panslavizem!) torej: od Gradca in Rihemberga do Cerkna in do sv. Vida na Placuti! Slava! Na vdar!

Dr. Graziadio Luzzatto poslal nam je sledeči dopis:

Gospodu Andreju Gabrčeku
odgovornemu uredniku časopisa „Soča“
v Gorici.

Prebravši drugo polovico odstavka „Corriere zopet obsojen“, katega je prisla Soča št. 27 dne 30. ravnega pretečenja, pozivljam Vas, da priobčite na podlagi postave naslednjo

Popravo. Ni res, da sem jaz med tistimi, ki so, kakor „Soča“ pravi: kozolce preobračali in pisarili vsakvrstne surovosti v člankih „Agitazione panslavistica“ in „Brutto fatto“, in to ne da bi imeli toliko srčnosti, da bi na svoj račun in na svojo odgovornost zagovarjali svoje kozle v „Corriere-ju“.

Jaz, sploh rečeno, nisem sodelavec „Corriere-ju“, v katerem nisem priobčil v desetih letih, odkar izhaja ta list, drugega, kakor s edem člankov, ki obsejajo vsi neposredno ali posredno razno vsebino iz lastnega poklica.

Osobito pa nisem pisal člankov „Agitazione panslavistica“ ne „brutto fatto“, ki so bili priobčeni 2. in 9. marca t. l.

Dā, celo mene doma ni bilo od 23. februarja do 7. aprila t. l.

Dr. Graziadio Luzzatto.

Dostavek uređen ištva: Mi bi z veliko večjo pravico zavrnili gornji popravek, nego „Corriere“ popravek treh gorških ravnateljev, kar je isti zid Luzzatto zagovarjal pred sodiščem v obeh instancah, kajti gornji popravek omenja reč, katerih zmanjšemo v popravljenem člančku. Priobčili smo ga pa zato, ker zid Graziadio v njem sam priznava, da je pisal članka za „Corriere“. Spisal je brez dvoma tudi poročilo o „Corrierovi“ tiskovni pravidi zaradi znanega popravka, v katerem je spuščal svoje strupeje pušice proti Slovencem in proti g. prof. S., za kar mu Slovenci ne boma hvaležni! Sicer pa je zid Graziadio, od kar odvetujo, pravni svetovalec v „Corrierovem“ uređeniju, kar zadošča, da bi noben Slovenc ne smel prestopiti praga njegove pisarne.

Sežanje I — 26. t. m. bo občni zbor naše šolske družbe. Tiste podružnice, ki ne posijo svoj zastopnikov, pošljajo naj na glavnemu vodstvu ali tudi naš popravki, a prostor za ino naj bo prazen.

Gospodarski List št. 6. (za junij) priložen je daneski „Soči“.

Zgubil je neki naš rojak na sadnem trgu mošnječek, v katerem je bil 1 petek in 50 kr. Pošten najdilec naj se oglasti v našem uređeniju ali pa pri redarstvu, kjer prejme tudi postavno nagrado.

Slovenski jez priredil je v nedeljo cerkveno slovesnost za čast sv. Cirila in Metoda. Tudi marsikje drugod po deželi so se spominjali na razne načine naših svetih blagovestnikov.

O tej slovesnosti nam poročajo, da pri sv. maši je govoril č. g. kapelan biljanski Jos. Vidmar o dolžnostih Slovencev do sv. C. in M. Govor bil je izboren, temeljiti, naruševalen. Čast č. g. govornika. — Po cerkveni slovesnosti vršila se je skupna zabava med lepimi govorji in ubranim petjem.

Na Sv. Goro prišlo je v nedelje po sv. Cirilu in Metodu veliko romarjev; poleg teh videli smo tudi veleč. g. dr. Mahniča, kakini osmimi gojeni malega semenišča. (Morda jih je bilo pa vendar več?) Uredni. Ob 7. uri daroval je dr. Mahnič sv. mašo, med katero je tudi propovedoval. Ker ni bilo ne na predvjeti in ne tisto jutro nikake propovedi, je je ljudstvo radostno približalo oltarju, da bi poslušalo. A žalibog, ljudstvo ni moglo poslušati in se je užajeno zopet oddaljilo, ker propoved bila je — nemška.

Roman.

Povodenj v Brdih. — Med tem, ko smo imeli v sredo popoldne v Gorici najlepše vreme, razsajal je v Brdih, niti dve uri daleč od Gorice, strašen vihar, kakoršnega starj ljudje ne pomnijo. Med Kojskim in Idrijo utrgal se je oblak* in poplavil cela Brda: Kojsko, Drevjan, Krasno, Višnjevek, Dolenje, Mirnik, Kožbana, Šlovenc, Zapotok itd. so strahovito prizadeti. Nad pet četrt ure lilo je, kakor iz škafa, med bliskon, gromom in treskom; na sredi njiv in vinogradov narejali so se v hipu potoki, ki so razorali in odnašali zemljo ter naredili velikansko škodo. Vse brvi in mostove je odnesla voda; en sam mostič pod Dobrovim je postal. Deroča voda ni odnašala le zemlje, ampak celo drevje in tite; voda je prihajala v hiše, hlevje in niline. V nekem milinu odnesla je veliko žakljivino. Idrija je narasla, da se postranske vode niso mogle odtekati; zato so se razlike po dolinah, ki so bile podobne jezerom. — Blizu Gradna privlekla je voda seboj tudi dolgohega zajca, ki je žalostno civilil in boril se z valovi. Kmet Miha Srednik mu pomoli drog, na kateri je zajec skočil, a predno se je Srednik mogel zavedeti položaja, odpahlil jo je zajec, da se je kadilo za njim. — Med dežjem padala je tudi toča, dasi redka: naredila je pa precej škode, ker je padala z močnim vetrom. Gorje ti ubogi kmet, gorje!

Iz Grgarja nam poročajo, da je tamkaj toča naredila jako veliko škodo; zlasti trte in žito je skoro povsem uničila. Učeraj je šla tješnja komisija, da preceni škodo zaradi odpisanja davkov. — V Grgarju že 6 let ni bilo toča, ki bi naredila tako večjo škodo. Predzadnjic se je imeli 12. julija 1887.

Tudi v Brdih je toča ponekod naredila veliko škodo. Komisija je pregledala tudi to škodo in predlagala primereno odpisanje davkov.

Mlatiluce. — Iz Vipavske doline nam pišejo: „V Vrtovinu imata posestnika Fran Pirjevec in Fran Andlovec mlatilnici za žito, kateri goni voda. — Ne dalet od tam imata enako mlatilnico tudi neki La h. In glejte naše zavedne Vipavce, skoro vsi od kraja vozijo svoje žito v laško mlatilnico, dasi je dražja od unih dveh! Ali bomo Slovenci vedno hlapčevali tujem, ki iščemo med nami zaslužka, da nas potem s „ščavi“ zmirjajo, da naš denar rabijo za spletkarstva proti našej narodnosti?! Vipave, ne spletajmo sami bica, s katerim nas tepejo!!“

pavel, ne spletajmo sami bica, s katerim nas tepejo!!“

Dostavek uređenštva. — Težko je verjeti takim poročilom! In vendar, zdi se, je dopisnik govoril suho resnico. Ako je takó, moramo brdko obžalovati, da naš zavedni Vipave ne podpirajo svojih domačinov, pač pa tujca, kateremu se sline cedē ie po slovenskih žuljih, drugače pa je naš odkrit nasprotnik. Upamo, da naš zavedni Vipave ne bodo čakali, da se kdo zopet in javno pritoži proti njih zanemarjanju narodne dolžnosti.

Iz Ajdovščine nam poročajo: „Tukajšnje Društvo za podporo rokodelcev“ imelo bo v nedeljo dne 16. t. m. ob 8½ uri svoj redni polletni občni zbor v zdolnjem prostoru kavarse.

Na dnevnom redu bode: Nagovor predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, volitev namestnika za umrlega podpredsednika, posamezni nasveti“.

Požar. — V soboto okoli 3. uri zjutraj je začela goreti hiša Andreja Grgoleta v Dornbergu. Hiša je pogorela do tal. Škode je okoli 800 gld. Nevarnost za sosednje hiše bila je velika. Pogorelec bil je zavarovan.

V Tržiču so se spriči učeraj teden nekateri Furlani in konečno začeli rezati se z noži. Dva moža, oba očeta, sta budo ranjena. Glavnega zločince imajo že pod ključem.

V Gradežu otvorili so, 3. t. m. tamožnje morsko zdravisce. Z Goriškega došlo je 52 otrok: 22 dečkov in 30 dekle. Drugi dan došlo je z Dunaja 53, iz Gradeža 23 in iz Ljubljane 18 otrok. Na postaji v Ronkah so jih sprejeli z godbo in pogostili. Nekateri revčki ne morejo niti hoditi, drugi ne vidijo in to edino radi skrofuzne bolezni.

Iz Ozeljina nam poročajo, da tamožnje cerkve tudi drugič ni popravljal Morelli, ampak da so se vsi stroški tudi pri tej prilikri pokrili iz cerkvenega premoženja, kakor je razvidno iz inventarja l. 1818, ki je potrijen od vlade. Da je v bližnji hiši stanjujoči zemljemerec pl. Morelli nategnil svojo hišo do cerkve, v to je moral dobiti dovoljenje od cerkvenega oskrbnika.

Iz Bolca nam poročajo: V nedeljo odpre g. Ant. Strausgitl svoje kopališče, ki je prirejeno tudi za Kneippova kopališči. O tej prilikri bo sviral godba pri kopališču. V Bolcu imajo tudi dobriga zdravnika, ki ni žid, kakor je nekdo napadno poročal v „Slov. Narodu“.

Drobne novice. — Spis o pogozdovanju Krasa pride prihodnjič na vrsto. — Poročilo o pregledovanju načrtov za vipayško železnico priobčimo prihodnjič. Že zdaj je skoro getovo, da ta železnica se bo v kratkem gradila. — **Goriška realka** konča svoje solsko leto jutri. Nekaj podatkov o dokončanem šol. letu priobčimo prihodnjič. — V sredo deževalo je po vseh naših gorah, v Gorici pa ne. Na Krasu imajo že majino sušo. Prevelika ploha je naredila v Brdih veliko škode — Nekateri poštni uradniki v Gorici so priredili v „Gabinetto di lettura“ neko veselico v korišč „Lege Nazionale“. — **Namenski** je izdal posebno svarilo, ki odyrača ljudi od izseljevanja v Brazilijo, kajti kdor gre tje, podá se v velikanske težave in nesreče. — Kolerič imajo že na Ogerskem. V Petropogradu in v Moskvi jo tudi že imajo; v južnih krajih marsikje strahovito mori. Kuge, Jakote, vojske resi nas o Gospod!

— V Vipolžah (Brda) je že 6 tednov šola zaprla radi osepnic in škarlatine; umrlo je kakih 12 otrok. — **Presv.** cesar je daroval za zgradbo zvonika v Terzu 100 gld. — Po Soški dolini prišlo je kakih 50 kadetov vojaške šole v Dun. Novem mestu.

Bomunžanti. — Pred štirimi leti so začeli in zdaj prido nadaljujo: Zakaj? Blizu se leta 1895. in — treba se je pripraviti že zdaj! Eno edini uzrok „Slovenčev“ skandaloznih dopisov iz Gorice!

Povod so našli v našem tiskovni pravidi z germanškim profesorjem žalostne slabe, ki zaradi svojih „zasing“ pojde iz Gorice v neko majhno mesto na Gorenjem Avstrijskem. Ta pravda dala je „lošim psom“ sramotne slave povod, da zopet klicajo policijo in vladu na pomoč proti odvisnim slovenskim rodoljubom. Tak skandal smo doživel v „Slovencu“ od učeraj teđen!

Znani nam dopisnik prekosil je samega žida Luzzatta in njegovega varovanca Babia ter se prepriča o natačnosti neke izjave našega urednika pred sodiščem. Zakaj? Ker mu treba gradiva, treba mu užraka za osušno denuncijantstvo odvisnih rodoljubov. On vše dobro, da se mi brigamo zanj, kakor za tisti sneg, ki je padel onto leto, ko je njegov učitelj v pravem krščanskem življenju Kristus v obraz pljuval, zato treba najti modus, ki mu omogoči, klicati na infamen način policijo in vladu nad glave od visnih in slavnih slov. rodoljubov! In kdo išče?!

In našel je! Znani nam dopisnik hčete na vso silo, da je naš urednik bil v Babiji tožbi vseskozi mistiščen in na led speljan, da je bil le žrtva laži in obrekovalja*. In od koga? Od katerih skrivnih politikarjev? — In kdo so ti? Dopisnik pové na polca usta in naznanja celo imena slov. odvisnih rodoljubov.

Večje zlobnosti in podlosti, nego smo je čitali v članku od četrtega teđen, ni še bilo v slovenskih listih!

Vsi naši dokazi v Babiji pravdi bili so odkonjeni. A ko je Babš prisegel, da ni pisal onih bujskajočih dopisov v „Pageposti“ pod naslovom „Slovenisches aus dem Görzischen“, izjavil je urednik na prigovor dr. Ladinja, da obzaj, ako je bil vsled splošnega javnega mnenja tudi on tega priznanja, da je B. edini dopisnik iz Gorice. Ta izjava je natanko zabeležena na str. 46. knjizice „Tri pravde“.

Zdaj pa pride „Slovenčev“ dopisnik s splošno trditvijo, da naš urednik je bil mistiščen in modraj, da na enak način „je že 4 leta žrtva zlobne mistifikacije nekaterih skrivnih politikarjev“. Ti politiki pa so slov. profesorji, ki so izdajali uredniku ta jnost in

urednih konferenc in komisij, kar so — trdi krčanske resnice polni dopisnik — strógo kánzniye ovadje. Od množne pride končno na edini — in v tem grupu tiči zajec! — čes, da vse taka tajnosti je urednik zajedil iz enih samih ust — neprevidnega g. prof. Bča. — Kdor vč za večjo nesramnost, od kar se slovenski tiska, naj se oglaši; mi ne vemo!

Po takem ovinku je bilo treba načiti povod, da se na nejzdravitejši način obrekajo in kaznivih ovad dolži mož, katerega se boj, da bi jim učenil delati nekoliko preglavice! Zato ga treba obrniti pri merodajnih oblastih in začeti z njim v javnih listih ravn in kavarski, ker dobro vendo, da takih časnikov divlja niso ljuba višjam krogom, in na tak način bi se ga — upajo — najlaže rešili.

tem trenotku — v strahu pred lastnimi rojaki, prihodili v sredisce Slovenije, da se tu skrjemo v ljubezni do svete nam zemlje slovenske ter da si sezijo v bratsko roko v prisego večne zvestobe do drage domovine.

V Ljubljani veje sedaj mrlja-ledena sapa, katera je ljubljanskemu županu udušila besedo na jeziku, da ni mogel in ni smel vrati zakonov navadne gostoljubnosti — da ni mogel in ni smel pozdraviti milih in dragih gostov, došlih od vseh strani domovine naše.

Ti dogedki govorijo glasno in jasno. Žalostni se res, a mi soglašamo vendar z menenjem vrlega staroste Celjskega Sokola, ki je reklo pri skupnem obedu, da se jih moramo le veseliti, ker pričajo, da se nas boj, da imponujemo!

Se nekaj smo zapazili povodom vseokolske slavnosti v Ljubljani: sledove našega mejsebojnega bratomornega boja. In tako so se združile razne sile, četudi morda iz različnih namenov, v odporn proti proslavi narodne odločnosti.* — Resnične besede!

Koreško. — Toča je pobila v Bilčovsu, Veljni ves, Svečah, na Poljani, v Svetni vesi in deloma v Št. Janžu v spodnjem Rožu. Ubogi kmet! Tudi okoli Tigerč in Zlatograda je toča klestila, pa že poprej. — Ko je bil kotmirski župan kaznovan z globo 20 gld. zavoj slovenskega uradovanja, pritožil se je na deželno vlado. Tista je kazen sicer znižala, pa ne čisto preklala. Torej se je župan pritožil na ministerstvo in tam je našel pravico. Z odlokom z dne 1. rožnika 1893, št. 1207. ste bili razveljavljeni obe razsodbi. — Na celovskih latinskih šolah je bilo v preteklem šolskem letu 413 učencev, med njimi samo 59 Slovencev. Naj bi rodoljubi za to skrbeli, da se to žalostno razmerje zboljša! — 9. t. m. je bili menda kmetijski uditelj gosp. dr. Kramar v Libeljach in je tam govoril v gostilni „pri Nemcu.“ Bojimo se, da ni bilo dosti poslušalcev, ker je bil shod napovedan samo v „Mittheilungen“, kjerih slovenski kmetje ne berejo, ker bi jih tudi ne razumeli.

Toliko zaželenjeno novo cesto po Humberški rebari so začeli graditi minuli teden po progri spod Trampiča do Pekovca. — Telegrafčno postajo ustanovljajo na Bistrici v Spodnjem Rožu; ondotne fužine dobijo električno prípravo in razsvetljavo. — Ziljsko železnično gradijo zdaj po celi proggi Podkloštra do Šmohora. — Na predever godu sv. Cirila in Metoda je v krasni noči gorelo vse polno kresov njima na čast.

Iz Celovca so jih videli kakih 40, ker od tam se vidijo le taki, ki so na najvišjih hribih. Videli so čarobno lepe krese na Peči, na Obirju, na Zingarici, na Jepi, na Osojnicu, pri Djekšah, pri Vrbskem jezeru itd. Iz Rožne doline so čuli streljanje. — Shod beljaške podružnice sv. Cirila in Metoda v Štebnu se je dne 29. rožnika prav dobro obnesel. Govoril je prav lepo gosp. Kandut. Peli pa so pevci iz Smihela. Igrala se je igra „Oreh“. — Iz beljaške okolice se poroča, da je bilo tam videti nad 20 lepih kresov. Posebne hvale vredni so fantje, ki so zanetili kresove na vrhu gorskih velikakov Jope in Dobrača.

Iz beneške Slovenije. — Dne 1. t. m. šel je posestnik Josip Birtič iz Čedadu domov v Št. Peter. Pri kvirinskem mostu so ga napadli trije lopovi, kojih eden mu je grozil s pištolem, ako ne dà denarja. To se pa ni zgodilo, ker so se lopovi prestrašili nekega šuma v obližju in utekli. Sumi se, da napadovalci so trije maloprídužni iz Čedadu.

Slovenska knjižnica. Meseca oktobra začne izhajati v Gorici vsakih 14 dnij v zvezkih po 4 tisk. pole v mali 8ki „Slovanska knjižnica“, ki bo po izgledu drugih enakih slovenskih podjetij prinašala prevode leposlovnih del iz vseh slovenskih jezikov. Uredništvo so prevzele spremne roke. Za prevode bo skrbelo več mladih, nadpolnih močij, ki veliko obetajo. Tri poviesti so že gotove za tisek. Natančnejši poziv sledi. Naročnina bo znašala le 2 gld. 60 kr. na Jeto, ali po 10 kr. za vsak zvezek. Pesamični snopci se bodo draže prodajali. — „Slovenska knjižnica“ bo redno izhajala. Ker imamo v slovenskem jeziku veliko prema lo leposlovnega berila, ni dvoma, da zlasti naša mladina bo z veseljem čitala to naznani. Naročnike bo sprejemalo naše upravištvlo.

Mladega psa, devet mesecev starega, izvrstnega varuha, ima neki rodujeb v Gorici na prodaj. Kje? — pove naše uredništvo.

Kwizder Že več let preskušano domače sredstvo proti bolečinam.

Cena cele steklenice 1 gld. pol stekl. 60 kr. dobiva se v vseh lekarnah.

Kwizder Pazi naj se na varstveno znamko in zahteva izrecno pretn. **Kroščapotheker** Kronenborg b. Wien

Die Seiden-Fabrik G. Henschberg [k. u. k. Hof], Zürich sendet direct an Private: schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis ff. 11.65 p. Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. [ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.] porto und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. [1]

Poslanica.

Proti goriškemu pivovaru na Goriščku (Katarinijev trg) št. 2 trošiti so se začele lažnje govorce, da so namreč pivu pridelane zdravju škodljive kemične tvarine. Žalostno je, da takim govoricam občinstvo vernje, dasi bi se lahko samo prepričalo o izvrstnosti tega piva. Vrh tega je slavno c. kr. kemičko poskušališče v Gorici to pivo preiskalo in s spričalom od 21. junija t. l. št. 914/680 potrdilo, da je čisto in povsem prosti vsakoršnih tujih primesil.

Ker se goriški pivovar z načelo skrbnostjo prizadeva, da bi izdeloval zdravo in izborni pivo, zato opozarjam nanj tukajšnje p. n. občinstvo in izražamo željo, naj bi se to pivo pridno točilo v gostilnah in pri zasebnikih (kajti cene so prav nizke!), kar bi pomagalo, da bi se povzdignila produktivna in davčna moč v deželi ter podpirala se domača obrt.

Proti vsem obrekovalcem postopalo se bo sodnim potem pozivaje jih na odgovor za morebitne škode v tej obrti in kupčiji.

C. kr. kemičko in kmetijsko poskušališče v Gorici

An. N. 914
N. Pr. 680

Spričalo,

ki se izroča pivovarju v Gorici, potrejava, da izorec piva, izročen 16. t. m. v preiskovanje, je dal pri kemički analizi sledeči rezultat:

Alkohola v odstotkih v razmerju s prostorom 5.20

Alkohola v odstotkih v razmerju s tezo 4.16

Estrakta po Ballingu v gr. na liter 58.08

Torej gradacija mošta, s katero se pivo izdeluje 14.

Glicerina v gr. na liter 0.99

Dostavkov glicerina, alcohola, raznih kislin in grenčin, katerih v pristnem piju ni, ni bilo mogoče zaslediti. — Ogliječeva kislina nahaja se le v normalni količini.

Uspeh te preiskave ne dopušča nikakega dvoma, da pivo, enako preiskanemu uzoru, ni izdelano iz samega ječmena, hmelja kvasa in vode.

Konečno se podarja, da preiskani uzorec se je vzel v navzočnosti g. Adolfa Benešovskega, asistenta na tukajšnjem c. kr. poskušališču, po njegovi volji iz enega 50ih sodov, vsak okoli 20 hektov držeč, in da se je pod njegovim nadzorstvom prenesel v poskušališče.

v Gorici, 21. junija 1893.

Vodja c. kr. kemičkega in kmetijskega poskušališča v Gorici

F. Frühauf.

Naravne mineralne vode iz raznih studenec.

Kemični, farmacevtični in drogeriški izdelki najbolj čitalne domače in tuge zdravilne posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z želzom ali železnim jodom.

Najčestejšje žvepljenokislo apno c. kr. kmetijske žole v Gorici za vinarsko rabo.

Zdravila za živino: konjki cvet, konjki prašek, goveji prašek.

Homeopatična zdravila.

prodaja

nevostenovljena lekarna
Braunitzer v Rabatiču št. 16.
v majemu
Alejzija Gliubicha

Glasovita
radi svojega učinka, odkovana radi svojih zdravilnih lastnosti z častno diplomo in zlato svinčino na razstavi v Londonu in Parizu, z zlato svinčino v Briselju in Tunisu.

želodčeva tinktura

G. Piccoli-ja, lekarja v Ljubljani je uspešno dietetično sredstvo, katero krepča in zdravi želodč, tako tudi operativna prehravna organov izborni pospešuje.

Izdelovatelj razpošilja, jo proti povzetju znesku v zaboljih po 12 steklenic za 1 gld. 36 novcev., po 55 steklenic (zabolj tehta 5 kg) za 5 gld. 26 novcev. Počitno plači vedno naročnik. Cena eni steklenici 10 novcev.

Lekarna Trnkoczy-ja
traverz ročna v Ljubljani

prodaja in vse, da s prej posilja

Marijacelske kapljice za želodec

zdavno preverjeno in znano zdravilo s čvrstilnim in kreplilnim vplivom pri motenem prebavljanju, pri krču v želodcu in zabsanju.

I steklenica velja 20 kr., 1/2 tuct. 1 gld. 1 tuct 2 gld., 5 tuctov samo 8 gld.

Sargow zdravstveno prekušen

KALODONT
(Lepota zeh)
je preprozane in bezogljivne
ZOBNO ČISTILO
z zdravstveno zanesljivo poskušljivo za vse živine, da imata na
čistino zdravje in življenje.
Kajti vse živine, prav tako živali, živi in življenje
drži, pri plenčilih in pristnih
dobi se posred.

CENA
35
kr.

Priznanja iz naj
rišljih krogov so
pridejana vseku
kosu.

Vozni listi in tovorni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod
„RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelphia

koncessjonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncessjonovani zastop

„Red Star Linie“
na Dunaju, IV Weyringergasse 17
ali pri

Josip-u Strasser-u

Statbureau & commercielier Correspondent
der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Kdo hoče pripravljati dobro kavo, kupi naj si

Oelz - ovo kavo

Ölzo-ovo kavo je najboljše kavino primesilo

Ölzo-ovo kavo nima vsebi hrušk, ne repe, ne sirupa.

Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

5 do 10 gld. na dan
gotovega zaslužka brez kapitala in risika ponujamo vseki mu, kdo hoče prodajati načinljivo srečko in državno papirje. Ponudbo pod **ÖLSE** posiljati je pod nadzorom Anton-Expedition A. Danneberg, Wien, I. Kampfsgasse 7.

V pojasnilo.

V zadnjem času se je pomnožilo število tistih, ki pretiravajo vrednost svojih izdelkov praženega žita (ječmena, slada, pšenice, itd.), sklicujejo se na moji dve knjigi: „Takó bi moral i živet“ in „Moje zdravljenje z vodo“ ter imenovane večkrat moje ime hoté dati občinstvu razumeti, da sem jaz priporočil vse take izdelke.

Zategadel izjavljam, da nimam nikake zveze s takimi izdelki razun onih tvrdke Kathreiner na Dunaju in v Monakovu.

Jaz sam pijem vsak dan to sladno kavo, ki se pije tudi v otroškem vrtu in v bolniči pri nas. Na podlagi teh skušenj morem ga toplo priporočati.

Wörishofen, 21. jan 1893.

Najboljša osvežujoča pijača je

Tamarindov sirup

Cristofoletti

Najboljše krepilo po kopalšču je
Elizir iz kine in železa
Cristofoletti.

Zaupni mož v vsakej fari.

Velevažno, čez četrto stoletja obstoječe povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje uživajoče domače **denarstveno podjetje** (poprostveni zaklad znaša čez 20 milijonov krov), česar glavni sedež je na Dunaji, kjer je cesarsko-kraljevo privilegirano ter je god vrhovni nadzorov tem visoko učnem blagovnosno delovanje se razteza po vseh pokrajinali naše avstrijske domovine, pooblašča v vsakej fari po jednega **zaupnega moža** z nalogom, pospesevati večje razširjenje tega podjetja v dotedenem kraju.

Razume, čistane in v denarstvenem obziru popolno zaupanje uživajoče osebe, kjer se želijo pridobiti večno rastoči postanski zaslužek za mnogo let, blagovolijo naj pod znakom **20191, Graz postlagernd** vec poizvedeti.

Tiroški loden,
za gospode in gospé pristan,
prodaja

Rudolf Baur

Innsbruk Rudolfstrasse 4.
Narejeni havelki, plački proti slabemu vremenu, jopiči, klobuki, itd.

Jedino it najcenejše kopovališče.

Posebna zalog za kopovalec in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in cunjarje.

Največja zalog
čevljarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadičnih potrebščin.

Zimska obuvala
Vozički in stoli na kolesih za otroke
Strune za godala.

Posebni list: Semena za zelenjavo in trave.

Na sredi Raštelja št. 7.

S. Kneipp s. r.
katoliški župnik.